

Nuostatai: penktasis kvietimas teikti paraiškas

įgyvendinant iniciatyvą *Urban Innovative Actions*

2019-09-16 – 2019-12-12

Turinys

1	Įvadas	3
2	Tinkamos valdžios institucijos – kas gali teikti paraiškas	4
2.1	Pirmoji kategorija:	5
2.2	Antroji kategorija:	7
2.3	Bendrieji tinkamumo reikalavimai miesto valdžios institucijoms.....	8
3	Penktojo kvietimo teikti paraiškas temų apžvalga.....	9
3.1	ORO KOKYBĖ	11
3.2	ŽIEDINĖ EKONOMIKA	14
3.3	KULTŪRA IR KULTŪROS PAVELDAS	16
3.4	DEMOGRAFINIAI POKYČIAI	18
4	Finansavimo principas.....	21
5	Projekto generavimas ir rengimas	22
5.1	Partnerystė įgyvendinant iniciatyvą <i>Urban Innovative Actions</i>	22
5.2	Projekto veikla.....	24
5.3	Biudžeto eilutės ir reikalavimus atitinkančios išlaidos.....	24
5.4	Papildomi svarstylini klausimai: viešieji pirkimai, auditas ir valstybės pagalba	25
6	Paraiškos pateikimo procesas	26
7	Atrankos procesas	27
7.1	Tinkamumo patikra	27
7.2	Strateginis vertinimas	29
7.3	Veiklos vertinimas	29
7.4	Vertinimo rezultatų sistema	30
8	Kaip gauti pagalbos	30
9	Pagrindinės datos	30

1 Įvadas

Kaip nurodoma ERPF 8 straipsnyje¹, ERPF gali remti naujovių diegimą tvarios miesto plėtros vietovėse. Pagal šią tvarką Europos Komisija ėmėsi iniciatyvos *Urban Innovative Actions* (UIA), kad nustatytų ir išbandytų naujus sprendimus, skirtus visai Sąjungai svarbioms tvarios miesto plėtros problemoms spręsti.

Dėl to pagrindinis UIA iniciatyvos tikslas yra suteikti visos Europos valdžios institucijoms erdvės ir išteklių išbandyti drąsias ir nepatikrintas idėjas, skirtas vieniems su kitais susijusiems iššūkiams spręsti, ir patikrinti, ar jos tinkamos naudoti sudėtingomis realiomis sąlygomis. Numatoma palaikyti novatoriškus, kokybiškus, į rezultatus orientuotus ir skleistinus projektus, sukurtus ir įgyvendintus prisidedant pagrindinėms suinteresuotosioms šalims.

Miesto valdžios institucijos turėtų apsvarstyti UIA iniciatyvoje pasiūlytą galimybę pereiti nuo „įprastinių projektų“ (kurie gali būti finansuojami naudojantis „tradiciniais“ finansavimo šaltiniais, įskaitant pagrindines ERPF programas) ir surizikuoti plačių užmojų ir kūrybingas idėjas paversti prototipais, kurie galėtų būti išbandyti miesto aplinkoje. Kitaip tariant, UIA gali paremti tokius itin naujoviškus ir eksperimentinius bandomuosius projektus, kuriuos tradiciniai finansavimo šaltiniai atmestų kaip pernelyg rizikingus.

UIA iniciatyvai skirtas bendras apytiksliai 372 milijonų eurų ERPF biudžetas.

UIA projektai bus atrenkami nuo 2015 iki 2020 m. vykšančiuose kasmetiniuose konkursuose, kurių temą ar temas teiks Komisija. Kiekvienam projektui gali būti suteikta iki 5 milijonų eurų ERPF bendrojo finansavimo. Ilgiausias projektų įgyvendinimo laikotarpis turėtų būti 3 metai². Nėra idealaus UIA projektų biudžeto dydžio. Nedideli projektai (t. y. prašantys mažesnio nei 1 milijono eurų ERPF finansavimo) gali būti išrenkami rečiau, nes jiems gali nepavykti įrodyti, kad jų veiksmų mastas pakankamas reikšmingoms išvadoms sukurti. Vertėtų atsižvelgti į tai, kad rengiant projektus, kuriems reikia skirti dideles investicines sąnaudas, ypač įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje, reikia įrodyti, kad išlaidos yra tikslingos ir visiškai pagrįstos.

¹ Europos regioninės plėtros fondo reglamentas (ES) Nr. 1301/2013: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32013R1301>.

² Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais projektai gali būti pratęsimi daugiausia 1 metams (daugiau informacijos pateikta UIA rekomendacijose).

UIA iniciatyva – tai Europos Sąjungos priemonė, kurią netiesiogiai valdo Europos Komisijos (EK) regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas. Iniciatyvai įgyvendinti Komisija įgaliotuoju subjektu (JS) paskyrė Aukštutinės Prancūzijos regioną³. Iniciatyvai valdyti buvo įsteigtas nuolatinis sekretoriatas (NS)⁴.

Remdamasis šiais nuostatais, įgaliotasis subjektas rengia penktąjį kvietimą teikti paraiškas ir ragina reikalavimus atitinkančias valdžios institucijas teikti projektų pasiūlymus. Šiam kvietimui teikti paraiškas numatyta skirti 50 milijonų eurų biudžetą.

Šiame dokumente apibrėžiami penktojo kvietimo teikti paraiškas reikalavimai ir procesas. Jį reikia skaityti kartu su UIA rekomendacijomis ir paraiškos formos gairėmis, skelbiamomis UIA svetainėje ir atnaujinamomis vykdant penktąjį kvietimą teikti paraiškas.

2 Tinkamos valdžios institucijos – kas gali teikti paraiškas

UIA 2 straipsnyje nurodoma, kad finansavimą UIA projektams gali gauti šios valdžios institucijos:

- Pirmoji kategorija: bet kuri vietos administracinio vieneto, kuris pagal urbanizacijos lygį priskiriamas didmiesčio, miesto arba priemiesčio kategorijai ir kuriame gyvena mažiausiai 50 000 žmonių, miesto valdžios institucija.
- Antroji kategorija: visos valdžios institucijų, dirbančių vietos administraciniuose vienetuose, kurie pagal urbanizacijos lygį priskiriami didmiesčio, miesto arba priemiesčio kategorijai ir kuriuose gyvena mažiausiai 50 000 žmonių, asociacijos ir grupės, įskaitant tarpvalstybines asociacijas arba grupes, skirtingų regionų ir (arba) valstybių narių asociacijas arba grupes.

Paraiškos formas, susijusias su šiuo UIA kvietimu teikti paraiškas, gali teikti tik pirmiau nurodytos miestų valdžios institucijos, kaip apibrėžta Deleguotojo akto 2 straipsnyje.

Vietos administraciniai vienetai ir klasifikacija pagal urbanizacijos lygį⁵, taip pat duomenys apie gyventojų skaičių yra paremti informacija, pateikta **UIA atitikties lentelėje EU-28-LAU-2018-NUTS-**

³ Buvęs Šiaurės Pa de Kalė regionas.

⁴ Informaciją apie nuolatinį sekretoriata ir jo kontaktinius duomenis galite rasti šiuo adresu: <http://www.uia-initiative.eu/en/about-us/meet-team>.

⁵ Vietos administracinių vienetų ir urbanizacijos lygio apibrėžtys: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units>; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Degree_of_urbanisation.

2016-FR, PT_POP2017 (2018)⁶. Nors Eurostatas paskelbė naujesnę atitikties lentelę, joje nėra informacijos apie visas ES valstybes nares; tokia informacija pateikta tik **UIA atitikties lentelėje EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR, PT_POP2017 (2018)**. Todėl šią lentelę UIA NS naudos kaip pamatinį dokumentą, atlikdamas tinkamumo patikrą. Paraiškų teikėjai raginami remtis šia atitikties lentele, kad galėtų pasitikrinti savo tinkamumą ir pateikti informaciją apie vietos administracinius vienetų, įtrauktus į jų administracines ribas, ir su gyventojų skaičiumi susijusius duomenis. Tačiau jeigu remiantis naujesnėmis Eurostato lentelėmis ar nacionalinių statistikos institutų pateiktais duomenimis matyti, kad padėtis, susijusi su pareiškėjo tinkamumu, smarkiai pasikeitė (pvz., LAU, kuris anksčiau buvo priskiriamas kaimui, pagal urbanizacijos lygį dabar priskiriamas miestui), pareiškėjas primygtinai raginamas susisiekti su NS prieš pateikiant paraišką dėl jo pakartotinės tinkamumo patikros.

Tolesniuose skyriuose pateikiama papildoma išsami informacija apie miestų valdžios institucijų tinkamumo kriterijus.

2.1 Pirmoji kategorija:

- Savivaldybės / miestų tarybos, kurių administracinės ribos sutampa su atskiru vietos administraciniu vienetu (angl. *Local administrative unit*, LAU). Šiuo atveju LAU pagal urbanizacijos lygį priskiriamas didmiesčio, miesto arba priemiesčio kategorijai (Atitikties lentelės 1 ir (arba) 2 kodas – urbanizacijos lygio stulpelis) ir turi ne mažiau kaip 50 000 gyventojų.
- Savivaldybės / miestų tarybos, kurių administracinės ribos apima įvairius vietos administracinius vienetų. Taip yra Portugalijos, Jungtinės Karalystės, Airijos, Graikijos, Maltos ir Latvijos savivaldybių / miesto tarybų atveju, kai Eurostato naudojama LAU apibrėžtis atitinka ne savivaldybes / miesto tarybas, o žemesnius savivaldybių vienetų (apylinkes) arba statistinius vienetų (rinkiminiuosius administracinius vienetų). Šiuo atveju savivaldybė / miesto taryba gali teikti paraišką tik tuo atveju, jei pagal urbanizacijos lygį ji turi iš viso daugiau nei 50 000 gyventojų ir dauguma (daugiau nei 50 proc.) gyventojų gyvena vietos administraciniuose vienetuose, kurie priskiriami didmiesčiams, miestams arba priemiesčiams (Atitikties lentelės 1 ir (arba) 2 kodas – urbanizacijos lygio stulpelis).

⁶ UIA atitikties lentelę EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR, PT_POP2017 (2018) galima atsisiųsti iš atitinkamo UIA svetainės puslapio, skirto kvietimui teikti paraiškas. Pažymėtina, kad ši lentelė buvo specialiai parengta penktajam kvietimui teikti paraiškas, remiantis Eurostato atitikties lentelėse LAU – NUTS 2016, ES 28 ir ELPA / galimos šalys kandidatės (2018) ir LAU – NUTS 2016, ES 28 ir ELPA / galimos šalys kandidatės (2017) pateikta informacija. Todėl atkreipkite dėmesį, kad FR ir PT atveju skaičiuoklėje yra du stulpeliai, o informacija apie likusias valstybes nares pateikta kiekvienai šaliai skirame atskirame stulpelyje.

- Organizuotos aglomeracijos, kurias sudaro toliau išvardytus kriterijus atitinkančios miesto valdžios institucijų asociacijos / grupės:
 - Nacionalinėje teisėje oficialiai pripažintos kaip vietos valdžios institucijų lygmuo (skirtingas nei regioninis ir provincijų lygmuo), o savivaldybės / miestų tarybos yra įpareigos prisijungti prie aukštesnių nei savivaldybių organizacijų (todėl į šią kategoriją nėra įtraukiamos savanoriškais pagrindais, konkrečiam tikslui ir (arba) tam tikram laikui sudarytos asociacijos).
 - Sudarytos tik iš savivaldybių / miesto tarybų (todėl į šią kategoriją nėra įtrauktos kitos tokios institucijos kaip universitetai, prekybos rūmai ir pan. apimančios asociacijos).
 - Turinčios konkrečias kompetencijas, nurodytas nacionalinėje teisėje ir suteiktas savivaldybių, kurios veikia su UIA projektu susijusiose politikos srityse. Asociacijos raginamos tiksliai vadovautis nacionaline teisine sistema. Organizuotos aglomeracijos turėtų turėti išskirtines rengimo ir įgyvendinimo kompetencijas su UIA projektu susijusiose politikos srityse.
 - Jos turėtų turėti konkrečią politinę (netiesioginis atstovavimas dalyvaujančioms savivaldybėms) ir administracinę (paskirtas personalas) struktūrą.

Atsižvelgiant į UIA iniciatyvą, organizuotų aglomeracijų pavyzdžiai yra šie:

- Prancūzijoje: *Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération* ir *Communautés de Communes, Etablissements Publics Territoriaux*;
- Italijoje: *Città Metropolitane* ir *Unione di Comuni*;
- Vokietijoje: *Landkreis*;
- Ispanijoje: *Mancomunidades* ir *Area Metropolitana Barcelona*;
- Jungtinėje Karalystėje: Jungtinės valdžios institucijos;
- Portugalijoje: *Comunidades Intermunicipais* (CIMs).

Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė (ETBG), kurios partnerystės sudaro tik miesto valdžios institucijos (kaip apibrėžta pirmiau), remiantis specifinėmis politikos formavimo ir pritaikymo kompetencijoms, susijusiomis su UIA kvietimu, laikoma organizuota aglomeracija, todėl gali dalyvauti UIA pakvietus teikti paraiškas kaip pagrindinės arba susijusios miesto valdžios institucijos. ETBG, kurių partnerystės taip pat sudaro kitos organizacijos (pvz., valstybės narės, regioninės valdžios institucijos, asociacijos, universitetai ir t. t.), nėra laikomos organizuotomis aglomeracijomis, todėl negali teikti

paraiškos kaip pagrindinės arba susijusios miesto valdžios institucijos, bet jos gali prisidėti kaip pasiūlymo, kurį pateikė reikalavimus atitinkančios miesto valdžios institucijos, diegimo partneriai.⁷

Atsižvelgiant į UIA iniciatyvą, organizuotos aglomeracijos yra laikomos atskiromis miesto valdžios institucijomis, kurios atstovauja visoms dalyvaujančioms savivaldybėms / miesto taryboms. Todėl organizuotos aglomeracijos pateiktame projekto pasiūlyme turi būti įvardytos kaip pagrindinė miesto valdžios institucija.

Siekdama patvirtinti organizuotų aglomeracijų tinkamumą, NS patikrins, ar bendras gyventų skaičius siekia bent 50 000 ir ar dauguma (daugiau nei 50 proc.) gyventojų gyvena LAU, kuris priklauso aglomeracijai, pagal urbanizacijos lygį klasifikuojamai kaip didmiestis, miestas arba priemiestis.

2.2 Antroji kategorija:

Miesto valdžios institucijų (nacionalinių / regioninių miesto valdžios institucijų asociacijos, teritoriniai paketai, plėtros rajonai ir pan.), taip pat individualios miesto valdžios institucijos, neturinčios formalizuotų bendradarbiavimo sutarčių, bet norinčios kartu teikti paraiškas pagal UIA iniciatyvą, negali kreiptis kaip atskiros miesto valdžios institucijos.

Šios institucijos turėtų iš dalyvaujančių savivaldybių / miesto tarybų paskirti pagrindinę miesto valdžios instituciją (PMVI), o kitas įvardyti kaip asocijuotąsias miesto valdžios institucijas (AMVI).

Kad galėtų teikti paraiškas, visos dalyvaujančios miesto valdžios institucijos (pagrindinės ir asocijuotosios) turi būti pripažintos LAU ir pagal urbanizacijos lygį priskirtos didmiesčiams, miestams ar priemiesčiams. Jei miesto valdžios institucijos administracinės ribos apima daugiau nei vieną LAU, taikomos tos pačios pirmiau šiame skyriuje pateiktos urbanizacijos lygio apibrėžimo taisyklės.

Pateikiant paraiškos formą, PMVI ir AMVI santykis neturi būti formalizuotas. Jei pasiūlymui pritariama ir jis patvirtinamas, UIA NS pagrindinei miesto valdžios institucijai pateikia Partnerystės sutarties šabloną, kurį per pirmuosius įgyvendinimo etapo mėnesius turi pasirašyti visi dalyvaujantys partneriai (pagrindinės ir asocijuotosios miesto valdžios institucijos ir diegimo partneriai).

⁷ Išsamesnę informaciją apie pagrindinės ir asocijuotųjų miesto valdžios institucijų bei diegimo partnerių funkcijas ir atsakomybę pareiškėjai gali rasti šių nuostatų 5.1 dalyje ir UIA rekomendacijų 2.1 dalyje.

Ankstesnė patirtis parodė, kad kai asociacijos ar miestų grupės, kurios neturi organizuotos aglomeracijos statuso ir susideda iš daugiau kaip trijų miesto valdžios institucijų (pagrindinės ir asocijuotų miesto valdžios institucijų), kurios neturi teritorinio artumo, pateikia bendrus projektus, kyla pavojus prarasti nuoseklumą ir susidurti su sunkumais siekiant reikšmingų rezultatų. Todėl rekomenduojama, kad paraiškas norinčios teikti asociacijos ir (arba) miesto valdžios institucijų grupės (neturinčios asocijuotų aglomeracijų statuso) būtų teritoriškai artimos ir būtų siekiama apriboti dalyvaujančių asocijuotųjų miesto valdžios institucijų skaičių.

Pastaba. Tik pagal penktąjį kvietimą teikti paraiškas ir tik teikiant pasiūlymus, susijusius su tema „Demografiniai pokyčiai“, miesto valdžios institucijos, kurias **Eurostatas pripažino LAU, bet kurios pagal savo urbanizacijos lygį priskiriamos kaimo kategorijai, išimtinė tvarka gali dalyvauti tik kaip asocijuotosios miesto valdžios institucijos (AMVI)**. Taip siekta skatinti miesto ir kaimo ryšius, kurie itin svarbūs šiai temai. Siekiant užtikrinti visišką atitiktį Deleguotajame akte išdėstytiems reikalavimams, pagal savo urbanizacijos lygį kaimo kategorijai priskiriami LAU negali būti nurodomi kaip PMVI (taigi negali teikti projektų pasiūlymų) ir į jų gyventojus negali būti atsižvelgiama, kad būtų pasiekta mažiausia 50 000 gyventojų skaičiaus riba. Mažiausių gyventojų skaičiaus ribą turi nustatyti PMVI ir galiausiai kitos AMVI, kurias pagal jų urbanizacijos lygį Eurostatas priskyrė didmiesčių, miestų ir (arba) priemiesčių kategorijoms.

2.3 Bendrieji tinkamumo reikalavimai miesto valdžios institucijoms

Be pirmiau minėtų principų, kurie taikomi kiekvienai konkrečiai paraiškas galinčių teikti miesto valdžios institucijų kategorijai, toliau nurodyti principai taikomi visoms pagal UIA iniciatyvą reikalavimus atitinkančioms miesto valdžios institucijoms:

- Visos miestų valdžios institucijos privalo būti iš ES valstybių narių.
- Paraiškos formas, susijusias su šiuo UIA kvietimu teikti paraiškas, gali teikti tik pirmiau nurodytos miestų valdžios institucijos. Diegimo partnerio pateikta paraiškos forma bus laikoma netinkama.
- Miesto valdžios institucijas (kaip nurodyta pirmiau) galima įtraukti į projekto pasiūlymą tik kaip pagrindines ir (arba) asocijuotąsias miesto valdžios institucijas. Diegimo partnerių kategorija paliekama tik institucijoms ir (arba) organizacijoms, kurios nėra laikomos miesto valdžios institucijomis pagal UIA iniciatyvos standartus.

- Miesto valdžios institucija arba asociacija ir (arba) grupė gali pateikti tik vieną projekto pasiūlymą, susijusį su kiekvienu kvietimu teikti paraiškas (net jeigu šie projekto pasiūlymai pateikiami pagal skirtingas temas tame pačiame kvietime teikti paraiškas). Taisyklė taip pat taikoma AMVI (savivaldybė gali būti įtraukta tik viename projekto pasiūlyme, nesvarbu, ar ji yra PMVI ar AMVI).
- Tos miesto valdžios institucijos, kurios jau gauna paramą pagal UIA iniciatyvos patvirtintą projektą ankstesniame kvietime teikti paraiškas, per visą iniciatyvos laikotarpį negali teikti naujos paraiškos formos dėl tos pačios srities projekto.

Agentūros ir bendrovės (pvz., energetikos / atliekų tvarkymo, ekonominės plėtros, turizmo skatinimo ir kitų sričių), kurios visiškai ar iš dalies priklauso savivaldybei / miesto tarybai, nėra laikomos LAU, todėl negali būti pripažintos paraiškas galinčiomis teikti miesto valdžios institucijomis. Vis dėlto šios organizacijos gali būti įtrauktos į partnerystę kaip diegimo partnerės (daugiau informacijos apie diegimo partnerių funkcijas ir atsakomybę galite rasti šių nuostatų 5.1 dalyje ir UIA rekomendacijų 2.1 dalyje).

Kaip pirmiau nurodyta, UIA NS, tikrindamas atitiktį tinkamumo kriterijams, kaip pagrindinę priemonę naudos **UIA atitikties lentelės EU-28-LAU-2018-NUTS-2016-FR, PT_POP2017 (2018)** skaičiuoklę. Todėl pareiškėjai raginami, prieš užpildant paraiškos formą, naudotis skaičiuokle ir pasitikrinti savo tinkamumą.

Nustačius spragų, neatitikimų ar iškilus abejonių dėl lentelėje esančių duomenų aiškinimo, pareiškėjai raginami susisiekti su UIA NS, prieš pildant ir pateikiant paraiškos formą.

Atliekant tinkamumo patikrą ir kilus neaiškumų dėl kandidato tinkamumo įvertinimo, UIA NS susisieks su visais svarbiais partneriais, įskaitant Eurostatą, kad įvertintų galimybę teikti paraiškas.

3 Penktojo kvietimo teikti paraiškas temų apžvalga

Komisija nusprendė temas, kurias miestų valdžios institucijos gali spręsti UIA iniciatyvos priemonėmis, glaudžiai susieti su ES miestų darbotvarke. Be to, Europos Komisija galėtų pasiūlyti vadinamąsias kompleksines temas, kurios neįtrauktos į Miestų darbotvarkės temų sąrašą, bet kuriomis nurodomi svarbiausi miestų uždaviniai (pvz., demografiniai pokyčiai). Be to, kiekvienas UIA kvietimo teikti paraiškas konkursas bus sutelktas į tam tikrą temų skaičių.

Atsiliepdami į penktąjį kvietimą teikti paraiškas kandidatai gali teikti projektų pasiūlymus, susijusius su šiomis temomis:

- oro kokybė;
- žiedinė ekonomika;
- kultūra ir kultūros paveldas;
- demografiniai pokyčiai.

Miesto valdžios institucijų, kurios kreipiasi pagal šį UIA kvietimą teikti paraiškas, prašoma pasirinkti tik vieną iš pasiūlytų temų. Kadangi norima sukurti integruotą metodą, siekiant veiksmingiau kovoti su iškilusiais sunkumais, paraiškos formoje pareiškėjai turi galimybę apibūdinti sąsajas ir išorinius veiksnius su kitomis temomis ir politikos sritimis.

Kaip jau minėta, Komisija pageidauja, kad pateiktuose projektuose būtų pristatomi kūrybiški, novatoriški ir ilgalaikiai sprendimai, galintys išspręsti įvairius nurodytus iššūkius. Kadangi UIA tuo pačiu bus ir naujų idėjų laboratorija, Komisija siekia paskatinti originalius eksperimentus, kuriems būtų pasitelkiama įvairių sričių patirtis. Dėl to Komisija vengia pernelyg konkrečiai nurodyti, kokių projektų paraiškų ji tikisi.

Atsižvelgiant į ERDF tematinius uždavinius ir investicinius prioritetus, bendras projektas privalo būti susijęs su šiais tematiniais uždaviniais ir ERPF investicijų prioritetais. Tačiau bus galima remti UIA projektus, kuriais skatinama įgyvendinti tematinius tikslus (nuo aštuntojo iki dešimtojo tikslo), t. y. į socialinę sritį labiau orientuotus tikslus, jeigu:

- bendro projekto sukurtomis žiniomis galima veiksmingai prisidėti prie tematinių uždavinių ir ERPF investicinių prioritetų ir
- projektas nėra pernelyg sutelktas į paprastai Europos socialinio fondo (ESF) sričiai priklausančią veiklą.

Nepamirškite, kad atrenkant ir vertinant projektų pasiūlymus papildomumas ir sąveikos su kitomis Europos Sąjungos finansavimo programomis ir politikos sritimis, taip pat su remiamais projektais, yra labai svarbūs. UIA iniciatyvos atrankos komitetas, sprenddamas dėl projektų rėmimo, sieks išvengti dubliavimosi.

Tolesnėse dalyse pateikiamas išsamus penktojo UIA kvietimo teikti paraiškas 4 temų aprašymas.

3.1 ORO KOKYBĖ

Bendrasis temų apibrėžimas ir kontekstas

Nepaisant žymios pažangos pastaraisiais dešimtmečiais, aplinkos oro tarša išlieka pagrindine aplinkos sukelta priešlaikinės mirties priežastimi ES, vis dar kasmet ES lemiančia daugiau kaip 390 000 priešlaikinių mirčių dėl itin didelio smulkiųjų dalelių, azoto dioksido kiekio ir ozono. Oro tarša taip pat nuolat daro žalingą poveikį ekosistemoms, nes daugiau nei pusė ES teritorijos neapsaugota nuo perteklinių azoto nuosėdų (eutrofikacijos) ir ozono koncentracijos. Tai daro neigiamą poveikį biologinei įvairovei, dėl to mažėja pasėlių derlius ir patiriama kita materialinė žala.

ES aplinkos politika orientuota į švaraus oro politikos programos, kuria stiprinama nacionalinė, regioninė ir vietos politika tais oro kokybės problemų aspektais, kurių valstybės narės negali vienos veiksmingai ar efektyviai valdyti, kūrimą ir įgyvendinimą. ES politika taip pat siekiama įgyvendinti tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus oro taršos srityje, kuriuos parengtų ir įgyvendintų kartu su piliečiais, įtraukiant aplinkos apsaugos reikalavimus į, pavyzdžiui, pramonės, statybos, miestų planavimo ir kūrimo, energetikos, transporto, ūkininkavimo miestuose ir žemės ūkio sektorius. Kiekiai, kuriais perteikiamas aplinkos oro taršos reikšmingumas, nurodyti [čia](#).

Reikšmingumas ir miesto valdžios institucijų vaidmuo

Miesto valdžios institucijos geriausiai gali įgyvendinti piliečių sveikatai ir gerovei bei aplinkai naudingas vietos priemones, nes žino vietos padėtį ir kontroliuoja įvairias priemones, tokias kaip miestų planavimas ir kūrimas, infrastruktūros / eismo valdymas, gyvenamųjų pastatų statybos leidimai, kaimynystės modernizavimas ir pastatų pritaikymas pakartotiniam naudojimui, automobilių stovėjimo aikštelių politika ir t. t.; tai suteikia galimybę valdyti ir skatinti novatoriškus sprendimus. Jos paprastai kontroliuos vietos biudžetą ir samdys darbuotojus, kurie turės viską įgyvendinti, be kita ko, pavyzdžiui, imtis arba taikyti priemones susidarius smogui ar rengiant arba vykdant ilgalaikius oro kokybės planus.

Daugelyje valstybių narių miesto valdžios institucijos atsakingos arba už oficialių oro kokybės planų parengimą, įgyvendinimą ir vertinimą pagal Direktyvą 2008/50/EB, arba už miesto oro kokybės planus, susijusius su oficialiais regioniniais oro kokybės planais pagal Direktyvą 2008/50/EB. Oficialių regiono oro kokybės planų atveju miestai dažnai atlieka pagrindinį vaidmenį, nes jie dažniausiai būna didelis ekonominis regiono centras, kuriame susitelkę gyventojai, eismas ir pramonė. Faktas, kad daugelyje keleto šalių miestų PM ir NO₂ kiekis toliau viršijamas, nepaisant dėl oro kokybės planuose numatytų veiksmų, rodo, kad būtini novatoriški sprendimai ir požiūrio patobulinimai – būtų palankiai vertinamos

geresnės įžvalgos, kur ir kada gali kilti oro taršos problemų ir kaip novatoriškomis priemonėmis būtų galima prisidėti prie sprendimų.

Raginiai miesto valdžios institucijoms

Pabrėžtina, kad sveiką gyvenseną ir miesto oro kokybę galima gerinti mažinant atitinkamus oro teršalų arba jų pirmtakų išmetimo šaltinius. Miesto oro kokybei įtakos turi ne tik miesto šaltiniai (t. y. eismas, namų šildymas, prastai izoliuoti pastatai, pramonė), bet ir šaltiniai už miesto ribų. Šio vadinamojo foninio oro kokybę sudaro / lemia užmiesčio taršos šaltinių, tokių kaip žemės ūkis, (vidaus vandenų) laivyba, natūralūs šaltiniai ir išmetami teršalai atokiose (miesto) vietovėse, emisijos. Norint nuspręsti, kurie miesto šaltiniai galėtų būti geriausiai (ekonomiškai) sumažinti, reikia tinkamų duomenų apie foninius šaltinius (kuriais apibrėžiama foninė koncentracija ir tai, kiek pats miestas prisideda prie oro taršos). Be to, oro tarša miesto aplinkoje nėra vienoda. Bet kurioje miesto aplinkoje yra židinių, kurie gali būti susiję su įvairiais šaltiniais. Didelės raiškos modelių kūrimas galėtų padėti nustatyti šiuos židinius ir leisti imtis kur kas tikslesnių ir ekonomiškesnių priemonių, kurios tinkamiausios tai mikroaplinkai.

Nustatant novatoriškus sprendimus, miesto valdžios institucijos skatinamos atkreipti dėmesį ir mokytis iš patirties, kaip aprašyta Europos aplinkos agentūros ataskaitose apie oro kokybės įgyvendinimą 12-oje miestų ([Oro kokybės įgyvendinimo bandomasis projektas](#), [Europos miestų oro kokybės įgyvendinimas. Pakartotinis su įgyvendinimu susijusių uždavinių vertinimas miestuose](#)), iš projektų, įvykdytų pagal programą LIFE arba „Horizontas 2020“ (žr., pavyzdžiui, [2015 m. kvietimą teikti paraiškas dėl atliekų tvarkymo miestuose](#) dėl miestų atgaivinimo ir naujausią [kompleksinę veiklą, daugiausia dėmesio skiriant pažangiesiems ir tvariems miestams](#)), ir, kai tinkama, susieti savo veiksmus su esama veikla, pavyzdžiui, mainais pagal [tarpusavio programą TAIEX](#).

Vengdami pernelyg konkrečiai nurodyti, kokio tipo projektų tikimasi, raginame miestus apsvarstyti toliau pateiktus aspektus ir klausimus:

- Švarus važinėjimas į darbą. Novatoriški judumo sprendimai (pvz., transporto priemonių eismo mieste reglamentavimas kaip antai mažos taršos zonos ir (arba) spūsčių apmokestinimas), siekiant sumažinti važinėjimo į darbą iš priemiesčių ir kitų miesto (centro) apylinkių poveikį miesto oro kokybei. Miesto valdžios institucijos galėtų pritaikyti judumo projektų rezultatus ir investicijas, ypač spręsdamos uždavinius, susijusius su oro tarša, kurią lemia važinėjimas į darbą, novatoriškų sprendimų bandymais ir tobulinimu, siekdamas užtikrinti geresnį įsisavinimą, didesnį visuomenės pritarimą ir poveikį oro taršai. Svarbus elementas būtų bendradarbiavimas su regioninėmis valdžios institucijomis ir kaimyninėmis savivaldybėmis,

nes į darbą dažnai važinėjama už miesto ribų, o oro kokybės planai pagal Direktyvą 2008/50/EB dažnai sudaromi regionų lygmeniu.

- Švarus oras ir klimatas. Miesto valdžios institucijos gali geriausiai padidinti energijos / klimato ir oro kokybės priemonių sinergiją vietos mastu. Jos galėtų, pavyzdžiui, išbandyti metodus, kuriais oro kokybė būtų įtraukta į jų klimato ir energetikos strategijas, pavyzdžiui, tvarios energijos ir klimato veiksmų planus pagal Merų paktą, taip sustiprindamos sąsają su oro kokybės planais, kurie buvo sukurti pagal aplinkos oro kokybės direktyvas. Prireikus ir kai tinkama, rezultatais būtų galima dalytis atitinkamuose miesto tinkluose.
- Švarus oras visiems. Dėl sveikatos būklės piliečiai gali tapti labiau pažeidžiami oro taršos atžvilgiu. Oro tarša taip pat gali labiau paveikti mažiau pasiturinčias miestų dalis, taigi ir jų gyventojus. Miesto valdžios institucijos galėtų išbandyti novatoriškus veiksmus tokiais klausimais kaip miestų planavimas, judumas, energija ir informacija, kad jais galėtų sumažinti oro taršos poveikį tokioms pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, sutelkdamos dėmesį į mažiau pasiturinčias teritorijas, kuriose yra daug taršos, ir (arba) į sritis, kuriose teikiamos vaikų priežiūros paslaugos ir įrengtos mokyklos, ligoninės ir (arba) slaugos namai.
- Piliečių mokslinė veikla švaraus oro srityje. Orientacinių oro kokybės matavimų naudojimas (pvz., diegiant patikimus nebrangius jutiklius), siekiant papildyti oficialių oro kokybės stebėsenos stočių veiklą. Prireikus miesto valdžios institucijos kartu su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, atsakingais už oro kokybės stebėseną ir visuomenės sveikatą, galėtų išbandyti ir susieti piliečių mokslinę veiklą su sukurtomis duomenų apdorojimo priemonėmis ir tinkama nusistovėjusia oro kokybės stebėsenos praktika, remdamiesi patirtimi, įgyta įgyvendinant susijusius projektus ([parengiamasis jutiklių projektas pagal programą LIFE](#); EP bandomasis jutiklių projektas).
- Komunikacija švaraus oro srityje. Vietos valdžios institucijos dažnai naudojasi dideliu politiniu pasitikėjimu, todėl gali geriausiai padidinti visuomenės pritarimą švaraus oro kokybės priemonėms, pavyzdžiui, užtikrindamos ir atskleidžiamos teigiamą socialinį poveikį, taip pat poveikį sveikatai ir gerovei. Įgyvendinant projektus turėtų būti išbandomi novatoriški metodai, kurie būtų tinkamai nukreipti į pagrindinius vietos gyventojų sluoksnius, pavyzdžiui, mokyklas, statybų sektorių ir sveikatos priežiūros bendruomenę, kad būtų galima dar geriau informuoti piliečius ir skatinti elgesio bei kultūros pokyčius.
- Švaraus oro valdymas. Daugiapakopio ir įvairių departamentų vykdomo valdymo geriausia patirtis. Efektyvi su oro kokybe susijusi veikla priklauso nuo visų valdymo lygių ir visais departamentų bendradarbiavimo lygmenimis gali turėti įtakos oro kokybei (pvz., miestų planavimo ir statybos kodeksai, judumas, kelių priežiūra, miestų žaliosios zonos ir t. t.).

Igyvendinant projektus turėtų būti sukurti ir išbandyti novatoriški švarios oro politikos metodai įvairiais valdymo lygmenimis, pvz., vietos, regionų ir nacionaliniu, taip pat ir departamentuose.

Oro kokybės tema antrą kartą įtraukiama į UIA kvietimą teikti paraiškas, todėl rekomenduotume pareiškėjams pažvelgti į tuos projektus, kurie patvirtinti [trečiajame kvietime teikti paraiškas](#).

3.2 ŽIEDINĖ EKONOMIKA

Bendrasis temų apibrėžimas ir kontekstas

Perėjimas prie žiedinės ekonomikos, kur produktų, medžiagų ir išteklių vertė ekonomikoje išsaugoma kuo ilgiau, o atliekų susidarymas yra kuo mažesnis, yra [ES prioritetas](#). Vanduo yra vienas pagrindinių tokio pereinamojo laikotarpio išteklių, o žiedinei miestų vandentvarkai skiriamas ypatingas dėmesys.

Nuotekos priskiriamos didžiausiai žiedinės ekonomikos nepanaudotų atliekų kategorijai. Pakartotinis vandens naudojimas (pavyzdžiui, miestui drėkinti) galėtų pagerėti atskyrus vandenį nuo cheminių teršalų. Vandens ir nuotekų sistemoms Europoje suvartojama daug energijos (pagal [projektą ENERWATER](#) („Horizontas 2020“) 22 000 nuotekų valymo įrenginių Europoje suvartojama daugiau kaip 1 proc. bendro ES suvartojamo elektros energijos kiekio). 2018 m. vasario mėn. Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl peržiūrėtos geriamojo vandens direktyvos, siekdama pagerinti geriamojo vandens kokybę ir suteikti piliečiams daugiau galimybių juo naudotis ir susipažinti su informacija. Tai padės ES šalims efektyviai ir tausiai valdyti geriamąjį vandenį, kad sumažėtų energijos suvartojimas ir nereikalingi vandens nuostoliai. Tai taip pat padės sumažinti plastikinių butelių skaičių padidėjus pasitikėjimui vandentiekio vandeniu, suteikus daugiau galimybių gauti geriamojo vandens ir skatinant jo vartojimą. Remiantis naujojo Europos socialinių teisių ramsčio principais, pasiūlyme ES šalys įpareigosotos visiems suteikti geresnes galimybes gauti saugaus geriamojo vandens ir užtikrinti pažeidžiamų ir marginalizuotų grupių galimybes juo naudotis.

Tuo pat metu Europos Komisija pradėjo Miesto nuotekų direktyvos vertinimą, siekdama išsiaiškinti, kas pavyko ir kokie svarbiausi uždaviniai miesto nuotekų rinkimo ir valymo srityje dar neišspręsti.

Be daugelio sektorių, susiduriančių su specifiniais uždaviniais žiedinės ekonomikos srityje, Europos Komisija taip pat imasi ryžtingų veiksmų, susijusių su plastiko perdirbimu. Kaip Europos plastikų strategijos, skirtos kovoti su niokojančiomis ir žalingomis plastiko šiukšlėmis, dalis 2018 m. gegužės mėn. pasiūlytos naujos visos ES taisyklės, susijusios su 10 vienkartinio plastikinių gaminių, dažniausiai aptinkamų Europos paplūdimiuose ir jūrose, taip pat su pamestais ir apleistais žvejybos įrankiais. Siūlomomis priemonėmis bus prisidedama prie Europos perėjimo prie žiedinės ekonomikos ir prie JT darnaus vystymosi tikslų bei ES įsipareigojimų klimato srityje ir pramonės politikos tikslų.

Reikšmingumas ir miesto valdžios institucijų vaidmuo

Miesto valdžios institucijos turi sukaupusios daug patirties atliekų tvarkymo srityje, nes tai yra visuotinės svarbos paslauga. Miestai taip pat gali paskatinti perėjimą prie tvaresnių gamybos ir vartojimo būdų. Jie atlieka svarbų vaidmenį kovojant su šiukšlinimu ir mažinant kietųjų atliekų, pasklidusių aplinkoje, taip pat upėse ir galiausiai jūroje, kiekį. Būsimoje direktyvoje dėl vienkartinio plastiko bus nustatyti nauji įpareigojimai vienkartinių plastikinių gaminių gamintojams, įskaitant įpareigojimą finansuoti veiksmus, kuriais siekiama sumažinti šiukšlių kiekį. Miestai pirmieji pradės konkrečiai įgyvendinti šiuos naujus reikalavimus.

Miestai labai dažnai atsako už tvarią, efektyvią ir tinkamą vandentvarką (įskaitant geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų valymą). Tinkamas tinklų ir įrenginių valdymas daro teigiamą poveikį priežiūros sąnaudoms ir investicijoms vietos lygmeniu. Be to, miesto valdžios institucijos yra artimos piliečiams, kai reikia spręsti prieinamumo problemas.

Raginimai miesto valdžios institucijoms

Vengdami pernelyg konkrečiai nurodyti, kokio tipo projektų tikimasi, raginame miestus apsvarstyti toliau pateiktus aspektus ir klausimus:

Novatoriški sprendimai plastikų ir kitų teršalų, tokių kaip vaistai, mažinimui komunalinėse atliekose ir nuotekų srautuose, daugiausia dėmesio skiriant:

- vienkartiniams plastikams (kurie dažniausiai patenka į vandenynus, kaip nurodyta Direktyvoje dėl vienkartinių plastikų);
- plastiko šiukšlių, mikroplastikų ir kitų teršalų, susidarančių dėl nuotėkio ir lietaus vandens perpildymo, rinkimui;
- nuotekų, užterštų vaistais, rinkimo ir atskiros valymo įprastose vietose skatinimui.

Novatoriški labiau žiedinio pobūdžio miesto vandentvarkos sprendimai, įskaitant:

- nuotekų rinkimo ir valymo įrenginių pavertimą neutraliais arba teigiamais klimato atžvilgiu – mažinant energijos suvartojimą / energijos gamybą;
- visų miesto nuotekų pakartotinio naudojimo galimybių išnaudojimą;
- didesnę vandens vartojimo efektyvumą / vandens vartojimo mažinimą ir geresnį vandens prieinamumą bei įperkamumą pažeidžiamoms ir marginalizuotoms grupėms.

Žiedinės ekonomikos tema antrą kartą įtraukiama į UIA kvietimą teikti paraiškas, todėl rekomenduotume pareiškėjams pažvelgti į tuos projektus, kurie patvirtinti [antrajame kvietime teikti paraiškas](#).

3.3 KULTŪRA IR KULTŪROS PAVELDAS

Bendrasis temų apibrėžimas ir kontekstas

[Kultūra](#) ir [kultūros paveldas](#), įskaitant kultūros ir kūrybos pramonę, yra gyvybiškai svarbus regionų konkurencingumo ir socialinės sanglaudos turtas, kartu apimantis pagrindinius miestų ir regionų tapatumo elementus. Be to, dalyvavimas kultūriniame gyvenime turi didelės įtakos gyventojų gyvenimo kokybei, prisideda prie jų gerovės ir priklausymo jausmo.

Nors kultūra ir kultūros paveldas laikomi [svarbus miestų ir regioninės plėtros strategijų elementas](#), jų potencialas ne visada visapusiškai išnaudojamas. Viena priežasčių – išlikęs tradicinis požiūris, kai investicijos tuose sektoriuose nukreipiamos tik į paramą kultūros gamybai arba fizinius intervencinius veiksmus paveldo vietose ar pastatuose. Nors šios investicijos yra nepaprastai svarbios remiant kultūros vertybių ir (arba) meninės raiškos plėtrą ir perduodant brangųjį materialųjį ir nematerialųjį Europos kultūros paveldą ateities kartoms, labai svarbu skatinti [novatoriškus metodus](#), kurie būtų orientuoti į veiksmų tvarumą ir užtikrintų kuo didesnę socialinę ir ekonominę naudą teritorijose ir bendruomenėse.

Remiantis bendraisiais principais, šios investicijos turėtų būti grindžiamos:

- integruotais metodais, geriau išnaudojant kultūros ir kultūros paveldo teikiamas galimybes kuriant naudą [įvairiose politikos srityse](#) (t. y. moksliniams tyrimams, transportui, turizmui, užimtumui, aplinkai, verslumui – kultūrai ir kultūros paveldui naudinga įvairių sričių ES politika, programos ir finansavimas, įskaitant [programą „Kūrybiška Europa“](#), taip pat [Europos struktūrinius ir investicijų fondus](#), [programą „Horizontas 2020“](#), [programą COSME](#), [programą „Europa piliečiams“](#) arba [ES išorės veiksmų finansavimo priemones](#)) ir atsižvelgiant į intervencinių veiksmų miestuose kokybę;
- į žmones orientuotu požiūriu, pritaikant intervencinius veiksmus prie žmonių ir bendruomenių faktinių poreikių ir suteikiant jiems galimybę naudotis kultūros ir kultūros paveldo ištekliais taikant [dalyvavimu grindžiamus metodus sprendimų priėmimo procese](#), kartu kuriant ir įgyvendinant;
- atviro valdymo modeliais, įtraukiant įvairius viešojo, ne pelno siekiančio ir privačiojo sektorių dalyvius (ypač MVĮ), šiuo tikslu suteikiant jiems galimybę kurti novatoriškas kultūros ir kultūros paveldo finansavimo formas, tiesioginę arba netiesioginę ekonominę ar socialinę naudą.

Reikšmingumas ir miesto valdžios institucijų vaidmuo

Miestai yra kultūra grindžiamų inovacijų laboratorijos. Jie gali atlikti svarbų vaidmenį nukreipdami savo strategijas, kad piliečiai ir bendruomenės galėtų pasinaudoti kultūros ir paveldo ištekliais savo ateičiai, taip pat veikdami kaip katalizatoriai įvairių suinteresuotųjų subjektų ir valdžios institucijų, susijusių su integruotomis investicijomis, atžvilgiu. Užtikrinant integruotas, vieta grindžiamas plėtros pastangas, pritaikytas prie vietos sąlygų, galima labiau tikėtis pasiekti rezultatų. Pavyzdžiui, įrodyta, kad strateginis, ilgalaikis ir dalyvavimu grindžiamas požiūris į kultūrą, kaip reikalaujama pagal [Europos kultūros sostinės](#) ženklą, gali suteikti [tvirtos naudos miestams ir regionams](#).

Toks integruotas požiūris visų pirma turi atspindėti vietos gyventojų poreikius, kad jiems būtų sudarytos palankesnės sąlygos [naudotis kultūros pasiūla ir dalyvauti kultūriniame gyvenime](#). „Prieinamumo“ sąvoka daugiausia dėmesio skiriama tam, kad jie galėtų naudotis turima kultūros pasiūla, taip pat siekiant „atverti duris“ netradicinei auditorijai, kad jie galėtų naudotis kultūros pasiūla ar paveldo vietomis, kurias anksčiau buvo sunku pasiekti dėl įvairių kliūčių. Remiantis „dalyvavimo“ sąvoka (priimant sprendimus, kūrybiniuose procesuose ir pan.), gyventojai atpažįstami kaip aktyvūs pašnekovai, su kuriais turi būti konsultuojamasi arba kurie turi būti bent įtraukiami į kultūros pasiūlos planavimą ir rengimą.

Kad visuomenė gautų naudos, veiksmai ir projektai turėtų būti kiek įmanoma atviresni ir įtraukesni, suteikiant galimybę visiems piliečiams ir bendruomenėms dalyvauti naudojant ir patiems naudoti šiuos išteklius. Deja, iš turimų duomenų apie [dalyvavimą ES kultūriniame gyvenime](#) matyti, kad dėl įvairių [kliūčių](#) dauguma europiečių nedalyvauja kultūrinėje veikloje ir nesilanko kultūros vietose. 2018 m. gegužės mėn. Europos Komisijos pasiūlytoje [Naujojoje Europos kultūros darbotvarkėje](#) pripažįstama, kad yra aiški galimybė padidinti europiečių dalyvavimą kultūriniame gyvenime. Kultūros prieinamumas taip pat buvo įtrauktas į 2018 Europos kultūros paveldo metų konkrečius tikslus. Be to, metų politiniame palikime, [Europos veiksmų kultūros paveldo srityje programoje](#), teigiama, kad dalyvavimo kultūros paveldo srityje skatinimas tebėra iššūkis, ir siūloma daugybė veiksmų, kurie konkrečiai skirti ar tebėra aktualūs ES miestams.

Raginimai miesto valdžios institucijoms

Įgyvendinant iniciatyvą *Urban Innovative Actions* ir apžvelgiant Europos Sąjungos veiklą šiuo klausimu, miesto valdžios institucijos yra raginamos išbandyti novatoriškus bendruomenės sprendimus, susijusius su kultūros ir kultūros paveldo prieinamumu ir dalyvavimu kultūriniame gyvenime, kurie gali turėti teigiamos įtakos augimui ir darbo vietų kūrimui, socialinei sanglaudai ir socialinei įtraukčiai.

Vengdami pernelyg konkrečiai nurodyti, kokio tipo projektų tikimasi, raginame miestus apsvarstyti toliau pateiktus aspektus ir klausimus:

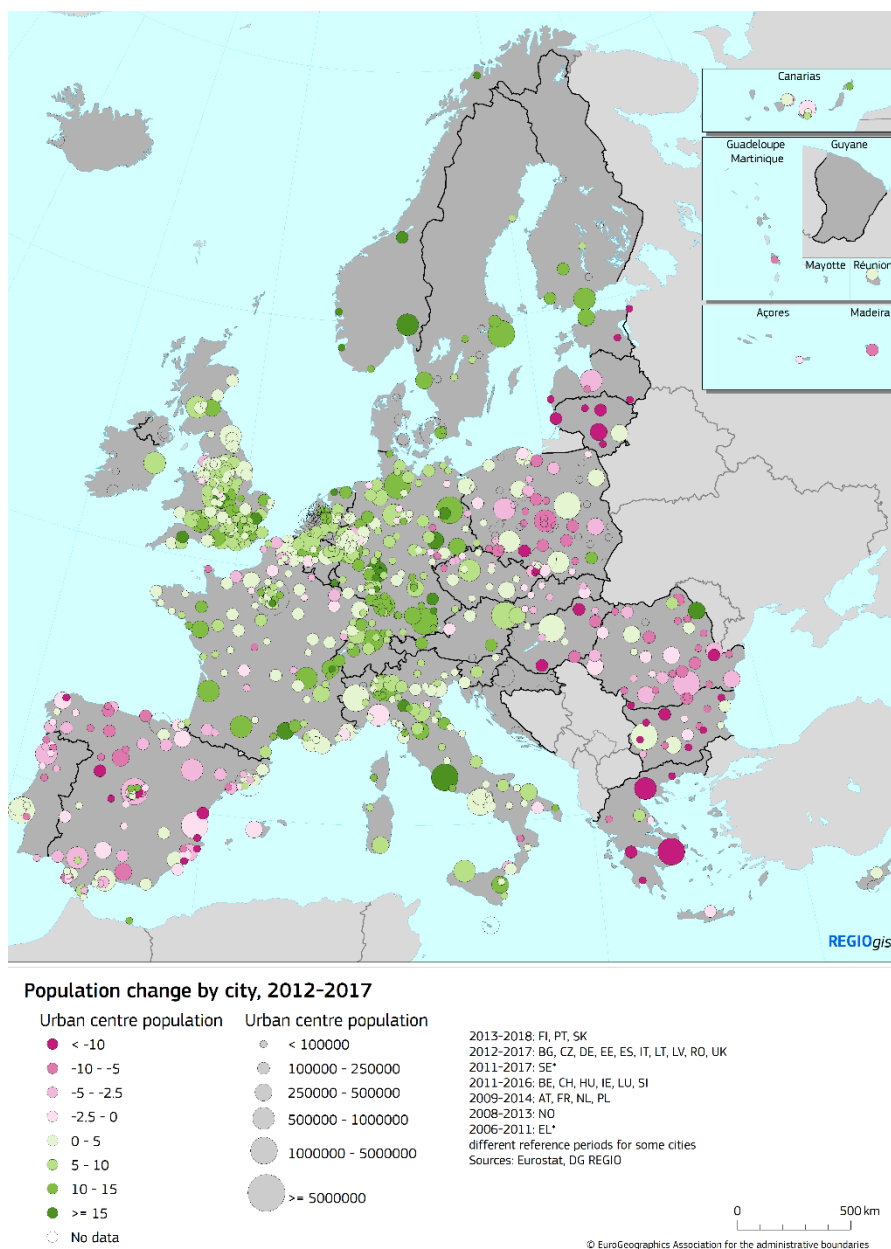
- Socialinės įtraukties ir sanglaudos skatinimas gerinant kultūros ir poilsio paslaugų, ypač susijusių su kultūrinėmis „trečiosiomis vietomis“ (plačiai suprantamos fizinės vietos, kur žmonės užmegzti tarpusavio ryšį, pradedant kultūros centrais ar muziejais ir baigiant poilsio centrais, miesto sodais ir viešosiomis bibliotekomis), prieinamumą ir naudojimąsi jomis;
- Novatoriškų dalyvavimu grindžiamo kultūros paveldo ir kultūros vertybių valdymo modelių kūrimas ir diegimas, pavyzdžiui, bet tuo neapsiribojant, užtikrinant miestų politikos ir skaitmeninių humanitarinių mokslų sinergiją, kuria galima prisidėti prie dalyvaujamųjų miesto procesų, orientuotų į kultūrą (pvz., žr. [Europos projektą „CrossCult“](#));
- Gamtos paveldo gerinimas, ypač priemiesčių teritorijose ir istoriniuose centruose, siekiant sukurti kokybiškas viešąsias erdves, kad būtų padidintas miestų priklausymo jausmas ir atsparumas;
- Vietos užimtumo skatinimas pasitelkiant kultūros ir kultūros paveldo tvarius verslo modelius, grindžiamus suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu ir novatoriškais viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėmis;
- Novatoriškų socialinės ir fizinės gerovės didinimo modelių tyrimas, kartu gerinant kultūros ir kultūros paveldo prieinamumą bei dalyvavimą kultūriniame gyvenime;
- Naujų tvaresnių turizmo srautų strategijų nustatymas, išnaudojant nepilnamečių / priemiesčių / kaimo paveldo vietovių potencialą;
- Tarpkultūrinio dialogo skatinimas užtikrinant geresnį kultūros prieinamumą ir aktyvesnį dalyvavimą kultūriniame gyvenime.

3.4 DEMOGRAFINIAI POKYČIAI

Bendrasis temos apibrėžimas ir kontekstas

43 proc. ES gyventojų gyvena NUTS 3 regione, kuriame gyventojų skaičius 2005–2015 m. natūraliai sumažėjo. Beveik trečdalis ES gyventojų (31 proc.) gyvena regione, kuriame gyventojų skaičius 2005–2015 m. sumažėjo dėl grynosios išorinės emigracijos, t. y. kai daugiau žmonių išvyksta iš regiono, nei į jį atvyksta. Didžiausias sumažėjimas nustatytas tuose regionuose, kuriuose pastebėtas natūralus gyventojų skaičiaus mažėjimas ir grynoji išorinė emigracija (daugiau informacijos žr. [Septintąją ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitą](#)). Pagrindiniuose didmiesčių regionuose gyventojų, priešingai, padaugėjo. Miestų lygmeniu pastaraisiais dešimtmečiais daugelyje ne kapitalo, mažų ir vidutinių ES miestų gyventojų mažėja, t. y. miestai mažėja. Žemiau pateiktoje diagramoje

parodytas 2012–2017 m. laikotarpio gyventojų skaičiaus pokytis ES miestuose, remiantis Eurostato duomenimis. Šis reiškinys apskritai daro poveikį ES ir ypač Rytų ir Pietų Europos šalims.

Reikšmingumas ir miesto valdžios institucijų vaidmuo

Miestų mažėjimas lemia pagrindinius iššūkius miestų visuomenei, planavimo procesams ir valdymo struktūroms. Gyventojų skaičiaus mažėjimas turi įtakos beveik visoms miesto gyvenimo sritims: verslui ir užimtumui, būstui, socialinei (įskaitant mokyklas) ir techninei infrastruktūrai, savivaldybių finansams, socialinei sanglaudai, segregacijai ir pan. Dėl mažėjimo atsiranda neatitiktis tarp statinių pasiūlos ir paklausos, miesto erdvės ir infrastruktūros. Nukreipti arba valdyti miestų mažėjimą sunku, nes jo sukurtomis sąlygomis valdymo tvarka gali tapti nestabili ir suskaidyta.

Mažėjantiems miestams ypač didelę įtaką daro visuomenės senėjimas, pvz., socialinių ir sveikatos paslaugų prieinamumas, ir darbo rinkos pokyčiai, pvz., mažėjanti aktyvi darbo jėga. Abu šie padariniai daro didelį poveikį tvariai ekonominei plėtrai. Gyventojų skaičiaus mažėjimą taip pat lemia priemiesčių arba miestų plėtra, kai gyventojai nuo pagrindinio miesto pasitraukia link atokesnių vietų miestų regionuose. Be to, emigracijos srautai iš centrinių, rytinių ir pietinių valstybių narių taip pat prisideda prie miestų ir gyventojų skaičiaus mažėjimo.

Pripažįstant mažėjimą ir prisitaikant prie ekonominių ir demografinių sąlygų, miesto valdžios institucijoms tai galėtų būti proga modernizuoti vietos valdymą ir viešąsias paslaugas bei pertvarkyti viešųjų pastatų ir žemės naudojimo politiką.

Raginimai miesto valdžios institucijoms

Miesto valdžios institucijos raginamos išbandyti novatoriškus sprendimus, kuriais būtų prisitaikyta prie demografinio nuosmukio, pakeistos demografinės tendencijos ir pritraukta atitinkama ekonominė veikla bei gyventojai, siekiant užtikrinti tvarią miestų plėtrą, kad būtų kompensuoti demografinio nuosmukio padariniai. Vengdami pernelyg konkrečiai nurodyti, kokio tipo projektų tikimasi, raginame miestus apsvarstyti toliau pateiktus aspektus ir klausimus:

- galimybė naudotis bendruomeninėmis socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis, skatinti darbo jėgos dalyvavimą teikiant sprendimus dėl vaikų ir (arba) pagyvenusių žmonių priežiūros, gerinti gyvenimo kokybę, įskaitant dalyvavimo metodus, kuriais daugiausia dėmesio skiriama lyčių lygybei ir kartų dialogui;
- pagrindinių viešųjų paslaugų prieinamumas ir tvarumas;
- esamos viešosios infrastruktūros ir paslaugų pertvarkymas;
- žemės naudojimo ir viešųjų pastatų pertvarkymas;
- visuomenės raida 5.0, pvz., robotikos ir dirbtinio intelekto naudojimas;
- senjorų ekonomikos plėtra;
- aktyvios darbo jėgos stiprinimas išsaugant ir perkvalifikuojant vietos darbo jėgą ir pritraukiant aktyvių darbuotojų;
- vietos verslumo, ypač tarp jaunimo, skatinimas;
- darbo rinkos institucijų, profesinio mokymo ir rengimo įstaigų bei mokymosi visą gyvenimą pajėgumų stiprinimas.

Kartu su didesniais miestais dėmesys galėtų būti skiriamas ir mažesniems bei vidutiniams mažėjantiems miestams. Jei novatoriškiems sprendimams reikalinga miesto ir kaimo sąsaja arba funkcinės srities požiūris, į šią temą bus galima įtraukti vietos administracinius vienetų, kurie projekto

partnerystėje pagal savo urbanizacijos lygį priskiriami kaimo kategorijai. Tačiau, remiantis šio dokumento 2.2 dalimi, „pagal savo urbanizacijos lygį kaimo kategorijai priskiriami LAU negali būti nurodomi kaip PMVI (taigi negali teikti projektų pasiūlymų) ir į jų gyventojus negali būti atsižvelgiama, kad būtų pasiekta mažiausia 50 000 gyventojų skaičiaus riba. Mažiausią gyventojų skaičiaus ribą turi nustatyti PMVI ir galiausiai kitos AMVI, kurias pagal jų urbanizacijos lygį Eurostatas priskyrė didmiesčių, miestų ir (arba) priemiesčių kategorijoms“.

Teikdamos paraišką pagal šią temą, miesto valdžios institucijos pateikia statistinius gyventojų skaičiaus sumažėjimo įrodymus, kuriais būtų galima pagrįsti mažėjančių miestų būklę. Todėl atkreipkite dėmesį, kad bendro gyventojų skaičiaus mažėjimas (mažėjimo sąlyga) yra **būtina sąlyga** pagal šią temą teikiant pasiūlymą įgyvendinant penktąjį kvietimą teikti paraiškas. Įvykdę šią sąlygą, miestai gali teikti pasiūlymus, susijusius su konkrečiomis problemomis, tokiomis kaip senjorų ekonomika, jaunų talentų pritraukimas ir kt. Bet kuriuo atveju mažėjimo sąlygos įrodymai nebus vertinami atliekant tinkamumo patikrą, o bus atliekamas strateginis vertinimas, per kurį bus nustatomas spęstinų vietos uždavinių tinkamumas. Todėl pareiškėjų prašoma pateikti gyventojų skaičiaus mažėjimo pagrindimą savo paraiškos formos **C.1.1 dalyje „Pagrindinis (-iai) spęstinas (-i) uždavinys (-iai)“**.

4 Finansavimo principas

Bendrųjų išlaidų principas

Įgyvendinant UIA iniciatyvą laikomasi „bendrųjų išlaidų“ principo. 80 proc. tinkamų finansuoti išlaidų bendrojo finansavimo principu padengia ERPF. Visi partneriai, gaunantys ERPF finansavimą, privalo užsitikrinti viešojo arba privačiojo sektoriaus paramą, kad surinktų visą biudžetą (mažiausiai 20 proc.), naudodamiesi savo arba kitų šaltinių ištekliais. Partnerių indėlis gali būti finansinis ir (arba) indėlis natūra. Svarbu pažymėti, kad nemokamas savanoriškas darbas remiantis UIA tinkamumo taisyklėmis nėra tinkamas teikiant paraiškas, o atlygį gaunantys darbuotojai turėtų būti laikomi finansiniu įnašu.

ERPF mokėjimai

UIA mokėjimo planas daugiausia pagrįstas išankstinio ERPF mokėjimo principu⁸, taip pat faktiškai patirtų nuostolių kompensavimo principu (įskaitant fiksuotas normas):⁹

- Pirmasis išankstinis ERPF mokėjimas, kurį sudaro 50 proc. ERPF finansavimo, suteikiamas (pagrindinei) miesto valdžios institucijai per 90 dienų nuo Subsidijavimo sutarties (ir, jei reikia,

⁸ Kaip nurodyta įgaliojimo susitarime, kurį 2015 m. pasirašė Europos Komisija ir Aukštutinės Prancūzijos regionas (ankstesnis Šiaurės Pa de Kalė regionas).

⁹ Ten pat.

Partnerystės susitarimo) pasirašymo datos. Pirmasis išankstinis mokėjimas taip pat apima vienkartinę pasirengimo išlaidoms padengti skirtą sumą (ne daugiau kaip 16 000 eurų iš ERPF).

- Antrasis išankstinis ERPF mokėjimas, kurį sudaro 30 proc. ERPF finansavimo, suteikiamas pagrindinei miesto valdžios institucijai po tarpinės pažangos ataskaitos ir projekto išlaidų, patikrintų pirmojo lygmens valdytojo, pateikimo ir patvirtinimo. Nurodytos išlaidos turi siekti ne mažiau kaip 70 proc. pirmojo išankstinio įnašo sumos (tai atitiktų 35 proc. viso projekto biudžeto).
- Trečiasis ERPF mokėjimas, kurį sudaro ne daugiau nei 20 proc. ERPF finansavimo (atėmus vienkartinę sumą, skirtą projektui užbaigti ir žinioms perduoti), suteikiamas pagrindinei miesto valdžios institucijai, pateikus ir patvirtinus galutinę pažangos ataskaitą. Šioje ataskaitoje, kurią reikia pateikti ne vėliau kaip per 3 mėnesius po projekto pabaigos datos, pateikiamos pirmojo lygmens valdytojo patvirtintos galutinės projekto išlaidos. Svarbu pažymėti, kad trečiasis mokėjimas nebėra pagrįstas išankstinio mokėjimo principu, o patirtų ir sumokėtų išlaidų kompensavimo principu. Tai reiškia, kad projekto partneriai paskutiniu projekto įgyvendinimo etapu turi iš anksto finansuoti savo patiriamas išlaidas.
- Galutinis mokėjimas suteikiamas pagrindinei miesto valdžios institucijai po galutinės kokybės ataskaitos (pateikiamos ne vėliau nei per metus po projekto pabaigos datos) patvirtinimo. Didžiausia galima šios išmokos suma yra 12 000 eurų iš ERPF, ir ši suma skirta padengti projekto užbaigimo etapo ir žinių perdavimo išlaidas.

5 Projekto generavimas ir rengimas

5.1 Partnerystė įgyvendinant iniciatyvą *Urban Innovative Actions*

Paraiškos formas, susijusias su šiuo UIA kvietimu teikti paraiškas, gali teikti tik pirmiau nurodytos miestų valdžios institucijos, kaip apibrėžta UIA deleguotojo akto 2 straipsnyje.

Tačiau, atsižvelgiant į UIA iniciatyvą, miestų valdžios institucijos skatinamos užmegzti ilgalaikes vietines partnerystes ir glaudžiai bendradarbiauti su atitinkamais papildomais partneriais. Visi partneriai turi būti iš ES. UIA projekto partnerystę gali sudaryti PMVI, AMVI ir tiekimo partneriai. Platesnė suinteresuotųjų šalių grupė nėra projekto partnerystės dalis, bet taip pat turėtų būti įtraukta į projektą.

- **Pagrindinė miesto valdžios institucija (PMVI)** – UIA iniciatyvos veikla grindžiama miesto valdžios institucija, atsakinga už bendrą viso projekto įgyvendinimą ir valdymą. PMVI su įgaliojimu subjektu pasirašo subsidijų sutartį ir gauna ERPF lėšas, kurias turi paskirstyti kitiems partneriams (AMVI ir (arba) diegimo partneriams), atsižvelgdama į konkrečias jų funkcijas ir

atsakomybę (ir susijusį biudžetą). Organizuotų aglomeracijų atveju institucija, įskaitant visas kitas miesto valdžios institucijas, įtrauktas į aglomeraciją, laikoma atskira miesto valdžios institucija ir įtraukiama kaip pagrindinė miesto valdžios institucija dalyvaujant UIA projekte.

- **Asocijuotosios miesto valdžios institucijos (AMVI):** miesto valdžios institucijų (nacionalinių / regioninių miesto valdžios institucijų asociacijos, teritoriniai paktai ar asociacijos, plėtros rajonai ir pan.) asociacijos, turinčios teisėtą organizuotos aglomeracijos statusą arba jo neturinčios, taip pat individualios miesto valdžios institucijos, neturinčios formalizuotų bendradarbiavimo sutarčių, bet norinčios kartu teikti paraiškas pagal UIA iniciatyvą, turi nurodyti paraiškos formoje vieną LAU kaip PMVI, o kitas LAU – kaip AMVI. AMVI bus atsakingos už konkrečios veiklos vykdymą ir susijusių rezultatų ir išdavų įgyvendinimą. AMVI bus suteikta projekto biudžeto dalis ir jos pateiks ataskaitą apie išlaidas, patirtas vykdant veiklą. Išsami informacija apie AMVI (įskaitant teisinį statusą, patirtį ir kompetencijas, kontaktinius asmenis ir t. t.) bus suteikta paraiškos formoje.
- **Diegimo partneriai:** institucijos, agentūros, organizacijos, privačiojo sektoriaus partneriai, asociacijos, kurios atliks svarbų vaidmenį įgyvendinant projektą. Miestų valdžios institucijos turėtų pasirinkti savo diegimo partnerius pagal skaidrumo ir vienodo požiūrio principus. Jie bus atsakingi už konkrečios veiklos vykdymą ir susijusių rezultatų ir išdavų įgyvendinimą. Būtina pabrėžti, kad projekte kaip diegimo partneriai gali dalyvauti tik juridiniais asmenimis įregistruotos organizacijos. Konsultavimo įmonės, kurių pagrindinė veikla yra Europos projektų vystymas ir valdymas, negali dalyvauti projekte kaip diegimo partneriai.
- Projektą kurti ir įgyvendinti turėtų platesnė **suinteresuotųjų subjektų grupė**. Į šią grupę galėtų būti įtrauktos institucijos, agentūros, organizacijos ir asociacijos. Jos neatliks tiesioginio vaidmens (todėl jos neturi įgyvendinimui skirtą biudžetą), bet užtikrina sklandesnį ir efektyvesnį įgyvendinimą, be to, joms suteikiamos bendros projekto nuosavybės teisės.

Išsami informacija apie miestų valdžios institucijų (kai kuriais atvejais ir AMVI) bei diegimo partnerių funkcijas ir atsakomybę pateikiama UIA rekomendacijų 2.1 dalyje.

5.2 Projekto veikla

Projektų pagal UIA veikla organizuojama pagal darbo paketus ir vieną ar keletą ERPF teminių tikslų bei atitinkamų investavimo prioritetų, kaip nurodyta ESIF skirto Bendrųjų nuostatų reglamento 9 straipsnio pirmojoje pastraipoje¹⁰ ir ERPF reglamento 5 straipsnyje.

Šiuo tikslu turėtų būti naudojamos skirtingos darbo paketų (DP) rūšys, kurios išvardijamos toliau:

- DP rengimas;
- DP projekto valdymas;
- DP informavimas;
- DP įgyvendinimas;
- DP investicijos.

Išskyrus investicijų darbo paketą, visos kitos DP rūšys paraiškose dėl UIA projekto yra privalomos.

Be to, kiekvienam projektui bus paskirtas UIA ekspertas:

- nuolat teikiantis patarimus ir rekomendacijas apie veiklos pobūdį, ypač apie novatorišką turinį;
- padėsiantis rengti dokumentaciją ir išdavas, kurie apibendrins ir paskleis įgytą patirtį, gerąją praktiką ir t. t. platesnei auditorijai;
- užtikrinsiantis, kad veikla būtų vykdoma, kaip numatyta, ir atitiktų patvirtintą pasiūlymą.

Išlaidos už UIA ekspertus (įskaitant keliones ir apgyvendinimą) dengiamos UIA iniciatyvos lėšomis, todėl nėra įtrauktos į projektų biudžetus.

Daugiau informacijos apie darbo plano struktūrą, skirtą UIA projektui, ir UIA ekspertų vaidmenį ir užduotis pateikiama UIA rekomendacijose.

5.3 Biudžeto eilutės ir reikalavimus atitinkančios išlaidos

Visos išlaidos, susijusios su UIA projektų įgyvendinimu, bus tinkamos pagal UIA rekomendacijas (žr. 4.2 skyrių) ir įtraukiamos į atitinkamas biudžeto eilutes:

- Personalias
- Biuras ir administracija

¹⁰ Bendrųjų nuostatų reglamentas (ES) Nr. 1303/2013:
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/LT/TXT/?uri=celex:32013R1303>.

- Komandiruotės ir apgyvendinimas
- Išorinė ekspertizė ir paslaugos
- Įranga
- Infrastruktūra ir statybų darbai

5.4 Papildomi svarstylini klausimai: viešieji pirkimai, auditas ir valstybės pagalba

Projekto partneriai, atitinkantys perkančiosios organizacijos apibrėžtį pagal atitinkamus nacionalinės viešųjų pirkimų teisės aktus, privalo laikytis galiojančių viešųjų pirkimų taisyklių.

Projekto pateikiamų išlaidų auditą privalo atlikti pirmojo lygmens valdytojas (PLV). Nepriklausomo PLV išvados privalo apžvelgti skelbiamų išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą, prekių ir paslaugų teikimą, deklaruojamų išlaidų patikimumą ir tai, ar išlaidos bei veikla atitinka Sąjungos ir nacionalines taisykles. Kadangi PLV yra tiesiogiai skiriamas ir jam atlyginama iš UIA iniciatyvos lėšų, projekto partneriai neturi numatyti kontrolės (audito) išlaidų, rengdami savo projekto biudžetą.

Patvirtinti projektai privalo atitikti valstybės pagalbos taisykles, siekiant visoms bendrojoje rinkoje veikiančioms įmonėms sudaryti vienodas sąlygas, užtikrinti efektyvų viešųjų lėšų panaudojimą ir užkirsti kelią rinkos iškreipymams, kaip antai privataus finansavimo slopinimui, neefektyvių rinkos struktūrų kūrimui ar neveiksmingų įmonių išlaikymui.¹¹ Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas užtikrinti, kad pagal iniciatyvą *Urban Innovation Actions* skirtas finansavimas neiškreiptų konkurencijos ir be pakankamai rimtos priežasties nesudarytų trukdžių rinkoje.

Kalbant konkrečiau, UIA yra centralizuotai valdoma ES priemonė, įgyvendinama pasitelkiant netiesioginį valdymą per įgaliojantį subjektą – *Région Hauts-de-France*. Europos Komisija finansuoja iniciatyvą *Urban Innovative Action* ERPF lėšomis (iki 80 proc. projekto išlaidų), kurios nelaikomos valstybių narių kontroliuojamais ištekliais ir nepatenka į valstybės pagalbos teisės taikymo sritį. Likusią dalį (ne mažiau kaip 20 proc. projekto išlaidų) galima padengti tiek privačiojo, tiek viešojo sektoriaus įnašais. Kai tokie įnašai skiriami iš privačių šaltinių, jiems netaikoma valstybės pagalbos teisė. Kai įnašai skiriami iš viešųjų šaltinių ir projekto veikla yra neekonominė, tokios veiklos finansavimas nelaikomas valstybės pagalba. Tačiau jei indėlis skiriamas iš valstybės narės valstybinių išteklių tokiems projektams, kuriuose vykdoma „ekonominė veikla“, t. y. rinkoje siūlomos prekės ir paslaugos, tada

¹¹ Daugiau informacijos apie valstybės pagalbos sąvoką žr. Komisijos pranešimą apie valstybės pagalbos sąvoką pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, paskelbtą šiuo adresu: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=LT](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=LT).

tokie projektai turi būti rengiami taip, kad viešasis indėlis visais lygmenimis atitiktų visas valstybės pagalbos taisykles, t. y. tiek projekto ar infrastruktūros savininko, tiek kūrėjo ir (arba) vykdytojo. Dėl to viešojo sektoriaus finansavimas turėtų atitikti De minimis reglamento reikalavimus arba Bendrosios išimties reglamente (BIR) arba BESP sprendime dėl visuotinės ekonominės svarbos paslaugų nustatytas sąlygas.

Išsami informacija apie viešuosius pirkimus ir valstybės pagalbą pateikiama UIA rekomendacijose.

6 Paraiškos pateikimo procesas

Paraiškos dokumentų paketą penktajam UIA kvietimui teikti paraiškas sudaro:

- Šie nuostatai visomis ES kalbomis. Vis dėlto radus neatitikimų, prašome vadovautis dokumento versija anglų kalba.
- Techninės rekomendacijos, skirtos UAI elektroninių mainų platformai (angl. *UIA Electronic Exchange Platform*, EEP).
- Išsamios paraiškos formos pildymo instrukcijos, pateiktos internete visomis ES kalbomis EEP sistemoje. Vis dėlto radus neatitikimų, prašome vadovautis dokumento versija anglų kalba.

Darbinė paraiškos formos versija ir patvirtinimo lapas taip pat pateikiami kaip priemonė, padedanti paraiškos rengimo procese (dokumentas „Word“ formatu prieinamas tik anglų kalba)

Be to, daugeliu atvejų dėl susijusių iniciatyvos taisyklių reikia atsižvelgti į UIA rekomendacijas (tik anglų kalba), susijusias su išsamiomis iniciatyvos taisyklėmis.

Visus dokumentus galima rasti UIA svetainėje. Viena puslapyje pateikta visa reikalinga informacija.

Paraiškos procesą galima atlikti be popierinių dokumentų (100 proc.), naudojant UIA [Electronic Exchange Platform \(EEP\)](#). **Paraišką sudaro paraiškos forma ir nuskaitytas pasirašytas patvirtinimo lapas.** Priedą taip pat galima atsisiųsti ir pridėti prie paraiškos formos. Tai galėtų būti žemėlapis, kuriame nurodyta intervencinių veiksmų sritis, diagrama, infografikas ir pan. Prisegamos rinkmenos tipas ir dydis yra nurodyti EEP rekomendacijose.

Paraiškų teikėjams rekomenduojama užpildyti paraiškos formą aiškia anglų kalba, nors ją galima pateikti ir bet kuria ES oficialiaja kalba.

Turėkite omenyje, kad pateiktos paraiškos formos strateginis ir veikimo vertinimai bus atliekami remiantis angliška versija (jeigu paraiškos forma bus pateikta kita kalba, ją išvers į anglų kalbą išorės paslaugų teikėjas, su kuriuo sudaro sutartį nuolatinis sekretoriatas (NS)). NS vertimo kokybės negarantuoja, todėl tai yra paraiškos teikėjo rizika. Be to, subsidijos sutartis, projekto valdymas, oficialus ataskaitų teikimas, pagrindiniai rezultatai ir visa komunikacija su įgaliojamoju subjektu ir NS turės vykti ir būti pateikti anglų kalba.

Paraiškos formos ir patvirtinimo lapo galutinis pateikimo terminas yra 2019-12-12 14:00 CET.

7 Atrankos procesas

Kiekviena pateikta paraiška yra atrenkama atliekant procesą, suskirstytą į šiuos etapus:

1. Tinkamumo patikra
2. Strateginis įvertinimas
3. Veiklos vertinimas

7.1 Tinkamumo patikra

Pasibaigus paraiškų teikimo laikotarpiui, NS atlieka visų gautų projekto paraiškų patikrą. Tinkamumo patikros tikslas:

- Patikrinti gautų paraiškos formų ir jų priedų atitiktį oficialiems tinkamumo kriterijams;
- Išvengti tolesnio netinkamų paraiškų vertinimo;
- Užtikrinti vienodą požiūrį į visus pasiūlymus, atrinktus finansuoti;

UIA tinkamumo kriterijai yra šie:

1. Paraiškos forma pateikta elektroniniu būdu naudojant EEP iki pateikimo laikotarpio pabaigos, nurodytos konkurso nuostatuose
2. Paraiškos forma yra visiškai užpildyta (įskaitant visus privalomus DP)
3. Pareiškėjas yra atskira miesto valdžios institucija, dirbanti vietos administraciniame vienetė (LAU), kuris pagal urbanizacijos lygį priskiriamas didmiesčio, miesto arba priemiesčio kategorijai ir kuriame gyvena mažiausiai 50 000 žmonių

ARBA

Pareiškėjas yra miesto valdžios institucijų asociacija arba grupė, turinti teisėtą organizuotos aglomeracijos statusą ir sudaryta iš LAU, kur dauguma (daugiau kaip 50 proc.) gyventojų gyvena LAU, kurie pagal urbanizacijos lygį priskiriami didmiesčio, miesto arba priemiesčio kategorijai ir kuriuose gyvena mažiausiai 50 000 žmonių

ARBA

Pareiškėjas yra miesto valdžios institucijų asociacija arba grupė, turinti teisėtą organizuotos aglomeracijos statusą, kur visos dalyvaujančios miesto valdžios institucijos (pagrindinė miesto valdžios institucija ir asocijuotosios miestų valdžios institucijos) yra LAU, kurie pagal urbanizacijos lygį priskiriami didmiesčio, miesto arba priemiesčio kategorijai ir kuriuose bendras gyventojų skaičius (pagrindinės miesto valdžios institucijos ir asocijuotųjų miestų valdžios institucijų) yra mažiausiai 50 000 žmonių

4. Jeigu asociacija arba grupė neturi teisėto organizuotos aglomeracijos statuso, paraiškos formoje nurodoma pagrindinė miesto valdžios institucija ir asocijuotosios miestų valdžios institucijos
5. Tik šio pasiūlymo teikti paraiškas atveju ir tik teikiant pasiūlymus, susijusius su tema „Demografiniai pokyčiai“, kaimo LAU, jeigu tokių yra, įtraukiami į sąrašą kaip asocijuotosios miesto valdžios institucijos. Šiuo atveju mažiausią 50 000 gyventojų ribą pasiekia visi LAU (pagrindinės ir asocijuotosios miesto valdžios institucijos), priskiriami didmiesčių, miestų ir (arba) priemiesčių kategorijoms
6. Laikomasi laiko apribojimų: projekto pabaigos data atitinka kvietimo ir iniciatyvos reikalavimus
7. Laikomasi maksimalus biudžeto reikalavimų ir bendrojo finansavimo principo
8. Visi dalyvaujantys partneriai (miesto valdžios institucija, asocijuotosios miestų valdžios institucijos ir diegimo partneriai) yra iš ES valstybių narių
9. Paraiškas teikiančios miesto valdžios institucijos (pagrindinės miesto valdžios institucijos ir (arba) asocijuotosios miestų valdžios institucijos) dalyvauja tik viename projekto pasiūlyme tame pačiame kvietime teikti paraiškas.
10. Paraiškas teikiančios miesto valdžios institucijos (pagrindinės miesto valdžios institucijos ir (arba) asocijuotosios miestų valdžios institucijos) nebuvo atrinktos ir finansuojamos tai pačiai temai ankstesniuose UIA kvietimuose teikti paraiškas
11. Tinkamai pasirašytą patvirtinimo lapą (pagrindinės) miesto valdžios institucijos teisinis atstovas įkelia į EEP sistemą.

Jeigu laikomasi ne visų išvardytų reikalavimų, paraiška laikoma nepriimtina ir toliau nevertinama. Paraiškų teikėjams apie sprendimą (perkeliama į kitą etapą arba ne) bus pranešta pasibaigus tinkamumo patikrai.

7.2 Strateginis vertinimas

Tinkamų ir priimtinių paraiškų strateginį vertinimą atlieka išorės ekspertų komisija. Strateginis vertinimas sudaro 80 proc. bendrojo projekto vertinimo svertinio rodiklio, o jis susideda iš šių kriterijų:

- Inovatyvumas (40 proc. svertinio rodiklio) – kaip pareiškėjas sugeba parodyti, kad projekto pasiūlymas yra naujas (anksčiau nebuvo tikrinama ir įgyvendinama susijusioje miesto teritorijoje ir kitur ES) ir turi neabejotiną pridėtinės vertės potencialą;
- Partnerystė (15 proc. svertinio rodiklio) – kaip pagrindiniai suinteresuotieji subjektai (asocijuotosios miestų valdžios institucijos, jeigu yra, diegimo partneriai ir platesnė suinteresuotųjų subjektų grupė) prisideda prie projekto įgyvendinimo;
- Galimybė įvertinti (15 proc. svertinio rodiklio) – kiek projekto rezultatų bus galima išmatuoti;
- Galimybė perleisti ir išplėsti veiklą (10 proc. svertinio rodiklio) – kokią projekto dalį bus galima perleisti kitiems Europos miestams. Kokia projekto dalimi pateikiamas išsamus paaiškinimas, kaip sėkmės atveju veikla bus išplėsta

Pagrindiniai kiekvieno kriterijaus vertinimo klausimai pateikiami UIA rekomendacijų 3.2.2 dalyje.

Išorinių ekspertų komisija taip pat patikrina, ar projektai prisideda prie tematinų ESI fondo tikslų ir bendros strateginės sistemos, kaip nurodyta Bendrųjų nuostatų reglamento 9 straipsnio pirmojoje pastraipoje, ir ar pasiūlo integruotų sprendimų į nustatytus iššūkius, taip pat ar atitinka tvarios miestų plėtros principus. EK ir įgaliotasis subjektas gali nuspręsti nepasirinkti projekto dėl įnašo stokos, jeigu šių reikalavimų nesilaikoma.

Išorės ekspertų komisija išanalizuoja strateginio vertinimo rezultatus ir išdėsto paraiškas pagal vertinimo balus. Kaip numato EK, paraiškos, surinkusios daugiau balų nei numatyta riba, patenka į veiklos vertinimo etapą. Paraiškų teikėjams apie sprendimą (perkeliamą į kitą etapą arba ne) bus pranešta pasibaigus strateginio vertinimo procesui.

7.3 Veiklos vertinimas

Veiklos vertinimas, kurį atlieka NS, sudaro 20 proc. bendrojo projekto vertinimo svertinio rodiklio. Pagrindinis veiklos vertinimo tikslas – įvertinti paraiškų kokybę (įskaitant projekto pagrįstumą, darbo plano nuoseklumą ir vientisumą, siūlomų valdymo struktūrų kokybę, biudžeto subalansuotumą ir proporcingumą, siūlomos komunikacijos kokybę).

Pagrindiniai „Kokybės“ kriterijaus vertinimo klausimai pateikiami UIA rekomendacijų 3.2.3 dalyje.

Po veiklos vertinimo atrankos komitetas, kurį sudaro įgaliotasis subjektas ir EK, atlieka galutinę atranką. EK galutinai patvirtina atrinktus projektus. Paraiškų teikėjams apie sprendimą bus pranešta pasibaigus veiklos vertinimo procesui.

7.4 Vertinimo rezultatų sistema

Kiekvienam svertiniam kriterijui suteikiama nuo 1 iki 5 balų, kurie sudaro vidutinį projekto įvertinimą.

Išsami informacija apie vertinimo rezultatų sistemą pateikiama UIA rekomendacijų 3.2.4 dalyje.

Vertinimo sistema bus pritaikyta atsižvelgiant ne tik į konkrečius kiekvieno projekto pasiūlymo privalumus, bet taip pat išlaikant konkurencingo proceso dvasią ir palyginant juos su kitais toje pačioje kvietimo teikti pasiūlymus sistemoje pateiktais projektų pasiūlymais. Todėl projektų pasiūlymų teikėjai nėra kviečiami dalyvauti veiklos vertinime arba pateikus galutinį vertinimą nėra įvertinami balais, bet tiesiog sulaukia išsamių pastabų apie visus įvertintus kriterijus.

8 Kaip gauti pagalbą

NS darbuotojai pasirengę padėti paraiškų teikėjams visais techniniais klausimais konkurso metu. Kontaktinę informaciją galima rasti UIA svetainėje. Be to:

- NS taip pat surengs keletą seminarų paraiškų teikėjams įvairiuose Europos miestuose. Seminarų paraiškų teikėjams laikas ir vieta bus nurodyti UIA svetainės dalyje „Events“. Šiuose seminaruose dalyviai galės susitarti dėl dvišalių susitikimų su NS nariais ir (arba) EK atstovais, kad aptartų savo projekto sumanymą.
- UIA svetainėje paskelbti vaizdo seminarai konkrečiais projektų rengimo ir paraiškų teikimo klausimais.
- Bus surengtos internetinės klausimų ir atsakymų sesijos bei dvišalės konsultacijos. Daugiau informacijos bus pateikta UIA svetainėje.

9 Pagrindinės datos

- 2019-09-16 – penktojo kvietimo teikti paraiškas pradžia
- 2019-10 – 2019-12 – seminarai ir internetinės konsultacijos paraiškų teikėjams
- 2019-12-12 – paraiškos formų teikimo pabaiga

- 2020-06 – orientacinė galutinio projektų patvirtinimo data
- 2020-07-01 – oficiali visų patvirtintų projektų pradžios data

Nekantraujame netrukus susipažinti su jūsų projektų pasiūlymais!